

GRZEGORZ OJCEWICZ

 <https://orcid.org/0000-0002-5909-270X>

Wyższa Szkoła Policji w Szczytnie

Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie

Zwierzęta w rytuałach rosyjskiej czarnej magii w koncepcji Natashy Helvin

Животные в ритуалах русской чёрной
магии в концепции Наташи Хельвин

Animals in Russian black magic rituals
according to Natasha Helvin

Резюме

Автор представил проблему роли животных, используемых в славянских ритуалах чёрной магии, в качественном и количественном аспектах, указав на виды, цвет и участие представителей фауны в кровавых обрядах тёмного колдовства. Для этого он воспользовался концепцией Наташи Хельвин, представленной в книге *Русская чёрная магия*. В ходе анализа данного произведения автор выделил самое активное животное, используемое колдунами: им является чёрный петух. Исследователь ответил на вопрос о причинах такого положения вещей и подчеркнул абсолютную безусловную реификацию всех животных в практиках чёрных магов.

Ключевые слова: чёрная магия, кровавый обряд, чёрный петух, старое кладбище, тёмные силы

Abstract

The Author addresses the role of animals used in Slavic black magic rituals with regard to their qualitative and quantitative aspects by indicating their species, colouring and the participation of the fauna in bloody dark magic rites. His area of observation was the concept provided by Natasha Helvin in her book *Russian black magic*. Over the course of the analysis of the study the Author was able to determine which animal was most actively used by the sorcerers: a black rooster. The researcher provided an answer as to the causes of this state of affairs and highlighted the ruthless objectification of all animals in the practices of black mages.

Key words: black magic, a blood ritual, a black rooster, an old cemetery, Dark Forces

Zdając sobie sprawę z wielości istniejących określeń magii, w których odzwierciedlają się różnorodne tradycje (np. antropologiczna, etnograficzna, religioznawcza, socjologiczna), nawiązuję tu do jej rozumienia zdefiniowanego w *Słowniku języka polskiego*, gdyż najlepiej odpowiada ono założeniom projektu. W *Słowniku...* magia jest ujmowana jako „ogół wierzeń i praktyk opartych na przekonaniu o istnieniu sił nadprzyrodzonych, których opanowanie jest rzekomo osiągalne dzięki stosowaniu odpowiednich zaklęć i czynności wykonywanych w określony sposób i przez określone osoby”¹. W tym samym źródle dokonano kontrastowego rozróżnienia magii na magię białą, która polega „na czynnościach zręcznościowych, jawnych”² i wiąże się z kuglarstwem, oraz magię czarną, utożsamianą od najdawniejszych wierzeń z umiejętnością „wywoływania skutków rzekomo nadnaturalnych przy pomocy demonów”³, co wprost prowadzi do praktyk czarnoksięskich. Oczywiście, definicji magii⁴, jej wariantów i kolorystycznych odmian jest znacznie więcej, ale dyskusja nad nimi nie jest zasadniczym przedmiotem moich rozważań⁵.

Czarna magia: rosyjska, polska i każda inna – bez względu na różnicujący ją tylko zewnętrznie przydomek wskazujący na przynależność narodową – należy od zawsze do wiedzy tajemnej, której korzenie sięgają czasów najstarszego

¹ *Słownik języka polskiego*, t. 2: L–P, red. Mieczysław Szymczak (Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN, 1992), 87.

² *Słownik języka polskiego*, t. 2, 87.

³ *Słownik języka polskiego*, t. 2, 87.

⁴ Definicje te są również zależne od stanowiska badacza. Na przykład Michał Buchowski napisał: „Magia stanowi dla mnie odrębny typ świadomości społecznej regulujący odpowiedni rodzaj praktyki społecznej. W takim ujęciu jawi się jako istotny aspekt etnologicznych i kulturoznawczych rozważań na temat początków ludzkiej kultury, jej historycznych przekształceń, funkcji i struktury poszczególnych jej sfer”. Michał Buchowski, *Magia. Jej funkcje i struktura* (Seria „Etnografia”. Nr 11. Poznań: Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza, 1986), 6. Z kolei w jednym z fundamentalnych dzieł Bronisława Malinowskiego znajdują się także informacje o zależnościach między Magią a Kulą i o potędze słów w magii z dokładnym wskazaniem na „miejsce przebywania magii w ciele ludzkim” (rozdziały 17. i 18.). W podrozdziale 3. rozdziału 17. Malinowski pisze o magii jako wyrazie „mocy człowieka, nie zaś siły natury”, uwzględniając obserwacje zebrane wśród tubylców (s. 508–514). Zob. Bronisław Malinowski, *Dzieła*, T. 3: *Argonauci zachodniego Pacyfiku. Relacja o poczynaniach i przygodach krajowców z Nowej Gwinei*, przekł., oprac. i posł. Andrzej Waligórski, przekł. Barbara Olszewska-Dyoniziak i Sławoj Szynkiewicz (Warszawa: PWN, 1981), 501–585. Zob. jeszcze Bronisław Malinowski, *Dzieła*, T. 7: *Mit, magia i religia*, red. Andrzej K. Paluch, przekł. Barbara Leś i Dorota Praszałowicz (Warszawa: PWN, 1990).

⁵ Osoby zainteresowane naukowym podejściem do tych kwestii odsyłam np. do monografii Michała Buchowskiego *Magia. Jej funkcje i struktura*. O wzajemnych powiązaniach między okultyzmem, magią i wróżbami pisali Hanna Miś i Andrzej Miś. Zob. Hanna Miś i Andrzej Miś, *Okultyzm, magia i wróżby* (Warszawa: Książka i Wiedza, 1982). Według tych autorów „Magia to oparte na okultystycznych poglądach praktyki, zmierzające w mniemaniu ich uczestników do zawładnięcia (w różnej skali i w różnym stopniu) nadprzyrodzonymi siłami i spowodowania określonej ich interwencji w bieg rzeczy ziemskich i ludzkich” (s. 6). To podejście jest zbieżne ze stanowiskiem Natashy Helvin.

pogaństwa⁶. Jej celem – w odróżnieniu od białej magii – nie jest czynienie dobra w potocznym rozumieniu tego słowa, ponieważ magowie uprawiający tę odmianę czarostwa świadomie i z zaangażowaniem współpracują z Siłami Nieczystymi, zwanymi też Ciemnymi Siłami, na których czele stoi niezmiennie Książę Ciemności, Szatan⁷. Chcę uczynić zastrzeżenie, że nie zamierzam ani gloryfikować, ani propagować, ani moralnie potępić lub usprawiedliwiać czarnej magii jako określonej profesjonalnej działalności czarownika – absolutnie zły z punktu widzenia białej magii i do tego konsekwentnie potępianej przez Kościół katolicki, ponieważ czarne czarostwo stanowi antytezę chrześcijaństwa⁸. Moim celem jest przyjrzenie się roli zwierząt wykorzystywanych w czarnych rytuałach magicznych przez wskazanie na ich gatunki, kolorystykę, udział w krwawych obrzędach w aspekcie jakościowym i ilościowym. Ten drugi aspekt – ilościowy – powinien pozwolić na wyłonienie najbardziej aktywnego zwierzęcia, jakim posługują się czarownicy, co z kolei zrodzi pytanie o przyczyny tego stanu rzeczy i zachęci do poszukania odpowiedzi na pytanie, dlaczego właśnie dany przedstawiciel fauny pada najczęściej ofiarą działań magicznych.

Wielowiekowa brutalna polityka Kościoła katolickiego – nastawiona na przymusowe wprowadzanie chrześcijaństwa z pobudek politycznych za pomocą miecza, ognia i perswazji – nie odniosła jednak całkowitego sukcesu, o czym najlepiej świadczą rozwijające się współcześnie ruchy religijne i praktyki magiczne w ramach neopogaństwa czy rodzimowierstwa⁹. Pogaństwo jest przecież znacznie starsze od chrześcijaństwa i pomimo wielu akcji Watykanu, nastawionych na deprecjonowanie pierwotnych wierzeń niemonoteistycznych, zachowało przynajmniej częściowo ślady bogatej pierwotnie kultury, która przypomina o swym istnieniu przede wszystkim w magii praktycznej¹⁰. Ponieważ magia jako taka, a czarna szczególnie,

⁶ Zob. np. Tomasz J. Kosiński, *Wiara Słowian* (Warszawa: Bellona, 2020), zwłaszcza rozdział *Obrzędy religijne i magiczne* (s. 215–431); Donald Michael Kraig, *Magija współczesna. Dwanaście lekcji Wysokiej Sztuki Magicznej*, przekł. Maciej Lorenc i Adam Kościuk (Białystok: Wydawnictwo Kobiece, 2020); Buchowski, *Magia. Jej funkcje i struktura*; Michał Buchowski, *Magia i rytuał* (Warszawa: Instytut Kultury, 1993).

⁷ Zgodnie z przyjętymi w czarnej magii zasadami piszę o tychże siłach i ich zapleczu kadrowym wielkimi literami, gdyż wymaga tego tradycja i związany z nią szacunek okazywany przez czarnych magów swemu światu. Nie zamierzam więc tego utrwalonego przez tysiąclecia zwyczaju burzyć.

⁸ Zob. np. Pavel Skrylnikov, „The Church Against Neo-Paganism”, <https://web.archive.org/web/20170707165114/http://intersectionproject.eu/article/society/church-against-neo-paganism> (dostęp: 18.12.2021).

⁹ Zob. np. Janusz Królikowski, *Neopogaństwo. Nowe czasy – stare idee* (Poznań: Wydawnictwo Pallottinum, 2001). Zob. jeszcze Wojciech Józwiak, *Nowy szamanizm. O tym, co magiczne, słowiańskie i archaiczne we współczesnym świecie* (Białystok: Wydawnictwo Studio Astropsychologii, 2008).

¹⁰ Zob. np. Brittany Nightshade, *Księga magii praktycznej. Rytuały i zaklęcia z Księgi Cieni do skutecznej ochrony i osiągnięcia swoich celów* (Białystok: Wydawnictwo Studio Astropsychologii, 2020). Zob. jeszcze Natalia Stepanova, *Wielka księga sekretnych zaklęć rosyjskich szeptuch. Miłość*,

ma niemałą literaturę przedmiotu, w syntetycznych z konieczności i ukierunkowanych rozważaniach ograniczę się do przedstawienia koncepcji rosyjskiej czarnej magii w ujęciu współczesnej wiedzy i pisarki w jednej osobie, jaką jest ukraińska emigrantka Natasha Helvin od dziesięcioleci mieszkająca w Stanach Zjednoczonych. Łączenie umiejętności literackich z uprawianiem wyrafinowanej magii nie jest wcale fenomenem wyjątkowym w rzeczywistości wschodniosłowiańskiej, o czym najlepiej świadczy kazus chociażby Marjany Romanowej (1979–), finalistki 21. rosyjskiej edycji „Bitwy ekstrasesów” w 2020 roku, kontrowersyjnej okultystki i mistyczki.

Natasha Helvin – w odróżnieniu od Marjany Romanowej, być może rówieśniczki – pilnie strzeże swej prywatności, mimo że prowadzi profesjonalną personalną stronę internetową (www.natashahelvin.com). Być może jej zachowanie wynika z wyostrzonej świadomości maga, który doskonale zdaje sobie sprawę z potęgi daty własnych narodzin i z tego, że nie każdy śmiertelnik powinien ją znać. O wieku okultystki piszącej swoje książki w języku nieojczystym, bo po angielsku, można sądzić tylko na podstawie fotografii dostępnych w Sieci. Zdjęcia nie muszą jednak, jak wiadomo, być rzetelne, ale jeśli założymy, że nie odbiegają zbytnio od obecnego wyglądu słowiańskiej wiedźmy, można z powodzeniem przyjąć, że przyszła na świat między 1970 a 1980 rokiem, jest więc kobietą dojrzałą, w wieku średnim, o tajemniczej urodzie. Odpowiedź na pytanie o dokładne miejsce narodzin rodowej czarownicy też nie należy wcale do oczywistych, ponieważ najczęściej podaje się, że autorka trzech bestsellerów urodziła się w Związku Radzieckim, a więc na pewno przed okresem pierestrojki¹¹. A jeśli tak, jeśli ma wschodniosłowiańskie korzenie, to może z początku występowała w oficjalnych dokumentach sowieckich jako Natasza/Natalia Gielmin/Helmin – odpowiednio: Наташа/Наталья Гельмин/Хельмин? W zasobach internetu nie znalazłem wszakże informacji, która pozwoliłaby mi rozwiązać tę wątpliwość.

Najpewniejszym jednak źródłem wiedzy o młodości Helvin jest – według mnie – wywiad, jakiego 16 grudnia 2019 roku autorka udzieliła Rebecce Elson, będącej jednocześnie administratorką strony „The Magical Buffet”¹². To z niego dowiedziałem się, że przyszła mistrzyni czarostwa urodziła się w Czechosłowacji, chociaż sama podała, że w Czechach, jakby zapomniała o ówczesnej rzeczywistości geopolitycznej, oraz że do 18. roku życia wychowywała się na Ukrainie, przy czym – do 11. wiosen – bez telewizji. Potem przez prawie 15 lat mieszkała na jednej

---

bogactwo i odzyskanie zdrowia, przekł. Beata Bogdanowicz (Białystok: Wydawnictwo Studio Astropsychologii, 2020).

¹¹ Zob. np. *O Autorce*, W Natasha Helvin, *Rosyjska czarna magia. Wierzenia i praktyki heretyków i bluźnierców*, przekł. Michał Lewiński (Białystok: Wydawnictwo Kobiectwo, 2021), 249–251. Warto podkreślić bardzo dobrą jakość przekładu Michała Lewińskiego, co zwiększa odbiorczą wartość publikacji.

¹² Rebecca Elson, *10 Questions with Natasha Helvin*, <http://themagicalbuffet.com/blog1/?p=15316> (dostęp: 17.12.2021).

z greckich wysp, po czym wyemigrowała do Stanów Zjednoczonych, zafascynowana amerykańskim snem o wolności i możliwościach samorealizacji. Nic nie wiemy o jej życiu prywatnym, o tym na przykład, czy jest mężatką i czy ma dzieci. Nigdzie też nie natrafiłem na dane o formalnym wykształceniu Helvin, nie wiadomo więc, jakie i gdzie ukończyła szkoły oraz jakie ewentualnie uzyskała dyplomy.

Wykształcenie formalne nie jest warunkiem koniecznym do uprawiania magii¹³, to zdecydowanie kwestia wtórna w biografii wiedźmy, jeśli zdolności czarownicze są darem matki natury. Tak czy inaczej, nawet w tych kilku zdaniach wyczuwa się już wiedźmińską manierę ostrożnej wypowiedzi i mówienia tylko rzeczy koniecznych, bez rozwijania się, co skutkuje stałym niedoinformowaniem odbiorcy – wciąż nie wie on bowiem, w jakiej małej wiosce na Ukrainie żyła nastoletnia Helvin¹⁴ i którą z greckich wysp zamieszkiwała, a także w którym roku opuściła sama lub z rodziną ZSRR (a może już Rosję?). Wszystko to przypomina ezoteryczną zasadę starannego zacierania śladów po sobie i nieposzerzania – bez konkretnego celu – pola informacyjnego, z którego w złych zamiarach mogliby na przykład skorzystać niepożądani magowie.

Zapytana przez Elson – w duchu amerykańskiej mentalności – o to, w jaki sposób wychowanie w warunkach komunistycznego państwa wpływało na zajmowanie się magią, Helvin wskazała na brak podziału między jej życiem a pracą z udziałem czarów. Bycie leśną istotą, nieustanny kontakt z magią i czynienie z niej praktycznego użytku stały się dla autorki trzech książek o czarostwie¹⁵ sposobem na codzienność, gdyż organicznie nie uznaje czarowania nieetatowego, uprawianego sporadycznie, w wolnym czasie. Jej więź z tajemnym światem trwa nieprzerwanie od przebudzenia się do zaśnięcia, bo tak została wychowana od dziecka w rodzinie czarownic z dziada pradziada, a właściwiej – z babki prababki. Dlatego czarostwo stanowi nieodłączny i nadrzędny komponent osobowości tej spirytualistki oraz kapłanki haitańskiego wudu. Ta właśnie odmiana praktyk religijno-magicznych jest najbliższa naturze Helvin, łączy bowiem ściśle mądrość przodków z pracą ze światem umarłych¹⁶.

---

¹³ Przywołana Marjana Romanowa jest z wykształcenia dziennikarką i ukończyła Moskiewski Uniwersytet Państwowy (MGY).

¹⁴ Dopiero w innym wywiadzie Natasha Helvin nieco uściśliła dane geograficzne – wskazała na Ukrainę Zachodnią, gdzie się wychowywała. Zob. *Season 4-Episode 1 – From Russia with Magic: Natasha Helvin*, <https://thothermes.com/episodes/season-4-episode-1-from-russia-with-magic-nata-sha-helvin/> (dostęp: 17.12.2021).

¹⁵ Mam na myśli jej niedawno opublikowane w USA książki, z których dwie mają już polskojęzyczne przekłady: *Slavic Witchcraft: Old World Conjuring Spells and Folklore* (2019); *Russian Black Magic: The Beliefs and Practices of Heretics and Blasphemers* (2019); *Realm of the Ancestors: Ancestors in Slavic Tradition and Haitian Vodou* (2021). Rodzime wersje: *Rosyjska czarna magia* (2021) i *Słowiańska magia w praktyce* (2021).

¹⁶ Por. np. Mariya Lesiv, *The Return of Ancestral Gods: Modern Ukrainian Paganism as an Alternative Vision for a Nation* (Montreal–Kingston: McGill–Queen’s University Press, 2013).

Autorka nie akceptuje jednak wszystkiego, co niesie ze sobą etniczne wudu, lecz nie zaprzecza, że zdecydowanie więcej ją z nim łączy pod względem teoretycznym i praktycznym, niż dzieli.

Natashy Helvin towarzyszy przekonanie, że czary rosyjskie nie różnią się od czarów spotykanych w innych kulturach, tym samym autorka neguje istotę słowianowierstwa¹⁷. Twierdzi bowiem, że świat magii jest pozbawiony tożsamości narodowej czy cech typowych dla określonej rasy. Uważa, że te same zabiegi i w tych samych celach wykonuje się w ramach magii ludowej z powodzeniem na Haiti, w Afryce czy Europie. Dlaczego zatem aspekt geograficzny i plemienny pojawia się w tytułach jej książek: *rosyjska czarna magia*, *słowiańskie praktyki*? Pisarka-nie-Amerykanka nie ukrywa, że decyzje podejmuje świadomie i decyduje się na zabiegi czysto komercyjne, niemające nic wspólnego z istotą czarostwa. Nie obchodzi jej ponadto, co myślą o niej inni, zna swą wartość i ma poczucie wyższości nad profanami. Odważnie twierdzi, że człowiek nie powinien pozwolić sobie na jakiegokolwiek zaszufładkowanie, jeśli chce być panem swego Ducha (wielką literą!). Jeśli nie jest silny, znajduje się w złym miejscu. Namawia do słuchania własnego wnętrza, głosu intuicji, bo uważa, że każdy ma wprawdzie indywidualną ścieżkę życia, ale wszyscy opieramy się na ramionach naszych rodów. Badaczka zjawisk paranormalnych i fascynatka prastarych wierzeń słowiańskich apeluje o szacunek dla przodków. Nie wierzy w karmę, dogmaty czy Sąd Ostateczny. Jej zdaniem liczą się tylko czary, gdyż wiążą się z uniwersalnymi prawami natury, a nie z wierzeniami wielkich religii¹⁸. W czarostwie nikogo się nie czci, lecz zamiast tego szanuje. Ufa mądrości własnego głosu, uznając, że największym darem we wszechświecie jest wolna Wola człowieka, prowadzona przez miłość i udoskonalana przez praktykowanie magii. Niewtajemniczonych zaś, którzy zamierzają podjąć się praktyk magicznych, uczciwie przestrzega, że okultyzm nie jest przeznaczony dla osób, które słuchają i cierpią z powodu opi-

¹⁷ Zob. np. stanowiska, w których uwzględnia się aspekty narodowe: Kaarina Aitamurto, „Russian Paganism and the Issue of Nationalism: A Case Study of the Circle of Pagan Tradition”, *The Pomegranate: The International Journal of Pagan Studies*, no. 8 (2006): 184–210; K. Aitamurto, *Paganism, Traditionalism, Nationalism: Narratives of Russian Rodnoverie* (London–New York: Routledge, 2016); „Polish Rodzimowierstwo: Strategies for (Re)constructing a Movement”, In Scott Simpson, *Modern Pagan and Native Faith Movements in Central and Eastern Europe*, eds. Kaarina Aitamurto and Scott Simpson (Durham: Acumen, 2013), 112–127.

¹⁸ Nie do końca można się zgodzić z tym stanowiskiem Natashy Helvin. W tradycji Rosyjskiej Cerkwi Prawosławnej występuje na przykład czterdziestodniowa modlitwa zwana sorokoustem (copokoyct), którą odmawia się w intencji zmarłego lub osoby ciężko chorej z prośbą o przywrócenie jej zdrowia. Jest to zwyczaj związany tylko z Kościołem prawosławnym, a więc nie ma znamion powszechności. Podobnie podział dni na męskie i żeńskie w magii rosyjskiej wiąże się z rodzajem gramatycznym rzeczowników określających dni tygodnia, a więc łączy się z rodzimą gramatyką, w której poniedziałek, wtorek i czwartek są dniami męskimi (odpowiednio: w rodzaju męskim *понедельник, вторник, четверг*), a środa i sobota – żeńskimi (odpowiednio: w rodzaju żeńskim *среда и суббота*). Niedziela w języku rosyjskim ma rodzaj nijaki: *воскресенье*.

nii wypowiedzianych o nich przez innych ludzi, płaczą z tego powodu w domu i za wszelką cenę starają się zaskarbić sobie sympatię otoczenia.

Literacka kariera Natashy Helvin obejmuje, jak dotąd, trzy książki. Najwcześniejszą były *Słowiańskie czary: czary i folklor starego świata*, a wkrótce po niej – *Rosyjska czarna magia*; obie wydane w USA w 2019 roku. W 2021 roku ukazała się drukiem *Kraina przodków*, będąca daniną na rzecz słowiańskich przodków, ale z uwzględnieniem magii haitańskiej. Pierwszą publikację cechuje podręcznikowość – to swoisty poradnik zawierający więcej zaklęć niż następne dzieło, w którym do głosu doszedł już nie tyle jasny folklor, ile ciemna strona magii ludowej, opis praktyk przeciwnych doktrynie chrześcijańskiej. *Słowiańska magia w praktyce*, w której bohaterkami są wiedźmy i szeptuchy, stanowiące element folkloru, zawiera głównie dokładne instrukcje w postępowaniu z urokami, jakie mogą mieć zastosowanie w codziennym życiu, gdy człowiek pragnie miłości, dobrobytu materialnego albo kontaktu z umarłymi¹⁹. Trzeba dodać, że Helvin za pomocą magii i zdolności paranormalnych niesie pomoc potrzebującym przez uzdrawianie, przeprowadzanie duchowego oczyszczania nawiedzonych domów, ale potrafi także ulżyć w żalobie przez umiejętność kontaktowania się ze światem umarłych, aby przekazać krewnym informacje z zaświatów. Warto wiedzieć, że autorka interesuje się również psychologią kliniczną, zwłaszcza genezą schizofrenii, o której myśli w kategoriach dziedziczenia, podobnie w innych zaburzeniach osobowości dopatruje się nie tylko podłoża genetycznego, lecz także interwencji demonów.

Z kolei *Rosyjska czarna magia* o prowokacyjnym podtytule *Wierzenia i praktyki heretyków i bluźnierców* jest reklamowana przez wydawców jako dzieło, w którym:

Autorka zgłębia temat czarnej magii, skupia się na zachowaniach pradawnych pogańskich tradycji i ewolucji czarostwa jako antytezy chrześcijaństwa. Bierze pod lupę rzemiosło słowiańskich czarnoksiężników oraz idee demonicznej doktryny, która fascynuje od wieków. Kreśli genezę rosyjskiej czarnej magii, przyglądając się ideologii jej praktyków – od uniwersalnych praw magii po zasady moralności z przykładami ceremonii i rytuałów²⁰.

I rzeczywiście, w książce tej w sposób interesujący i przystępny przybliżono świat demonów oraz Ciemnych Mocy, zamieszczono reprezentatywne przykłady dokładnych opisów praktyk okultystycznych, ujawniono zasady ikon pie-

---

¹⁹ Tradycja ta jest żywa do dzisiaj, świadczą o tym książki poświęcane danej problematyce. Zob. np. Juliet Diaz, *Prawdziwe zaklęcia magiczne, rytuały oraz eliksiry na miłość, szczęście, pieniądze, a także uzdrowienie ciała i umysłu*, przekł. Bartosz Bartkiewicz (Białystok: Wydawnictwo Studio Astro-psychologii 2020). Zob. jeszcze Deborah Castellano, *Magia glamour. Jak w czarujący sposób dostać wszystko, czego pragniesz*, przekł. Ischim Odorowicz-Śliwa (Białystok: Wydawnictwo Kobiectwo, 2019).

²⁰ Helvin, *Rosyjska czarna magia*, 4 strona okładki.

kielnych, zbiór zaklęć i klątw, opisano założenia magii cmentarnej i kościelnej, przedstawiono główne zasady zawierania paktu z diabłem. W *Uwadze do czytelnika*, która poprzedziła wywód właściwy, autorka zawarła nie tylko informację o tym, czym – według niej – jest rosyjskie czarnoksięstwo i jakie daje człowiekowi możliwości rozwoju, lecz, co chyba ważniejsze, ostrzegła zarazem odbiorcę o konsekwencjach sprofanowania czarnego rytuału:

Rosyjska czarna magia to wyszukana filozoficzna sztuka intelektualna i praktyka manifestowania ludzkiej Woli. Jest przeznaczona dla ludzi zainteresowanych tym, co nieznanne, a nie dla osób, które obawiają się tajemnic i tabu. Czarna magia sprzyja odważnym. Niniejsza książka powstała z myślą o czytelnikach, którzy chcą coś zmienić w swoim życiu i otworzyć się na to, co tajemnicze i zakazane.

Jeżeli czytelnik postanowi użyć lub spróbować jakichkolwiek zaklęć opisanych w tej książce, robi to wyłącznie na własne ryzyko. Jeśli jego działania nie przyniosą oczekiwanego rezultatu ani żadnych innych skutków, autorka i wydawcy nie ponoszą za to odpowiedzialności. Niniejsza książka ma charakter wyłącznie edukacyjny, duchowy i inspiracyjny²¹.

Tym właśnie założeniom została podporządkowana struktura *Rosyjskiej czarnej magii*. Po *Uwagach do czytelnika* znajduje się *Wprowadzenie: Czym jest słowiańska czarna magia?*, a po nim – cztery punkty wiedzy ogólnej: 1. *Narodziny rosyjskiej czarnej magii* (s. 13–28), 2. *Weretnicy i demoniczna wiara* (s. 29–43), 3. *Demoniczny panteon* (45–65), 4. *Trzy siły, dusza i satanizm* (s. 67–96). Ta część książki ma przede wszystkim charakter wstępu do świata czarnej magii i jej lektura powinna poprzedzić działania człowieka w sferze praktycznej. Druga część opracowania Helvin – zatytułowana *Zaklęcia czarnej magii* – została podzielona na osiem rozdziałów utrzymanych w numeracji ciągłej (od 5. do 12.): 5. *Podstawowe zasady i założenia magii* (s. 99–134); 6. *Zasady magii cmentarnej* (s. 135–148); 7. *Zaklęcia cmentarne* (s. 149–188); 8. *Zasady magii kościelnej* (s. 189–198); 9. *Zaklęcia kościelne* (s. 199–214); 10. *Magia krwi* (s. 215–222); 11. *Pakt z diabłem* (s. 223–233); 12. *Trzyście zaklęć zła dla weretników*²² (s. 235–248). Z konieczności pomijam

²¹ Helvin, *Rosyjska czarna magia*, 6.

²² Według Natashy Helvin weretnicy stanowią odłam rosyjskiego czarownictwa, który pojawił się po wprowadzeniu chrześcijaństwa na Rusi. Słowo powstało najprawdopodobniej od ros. *веретено*, czyli wrzeciono. Przedmiot ten był używany do praktyk inicjacyjnych. Weretnicy „wykorzystują chrześcijańskie przedmioty i symbole do tworzenia bluźnierstw i wywoływania zniszczeń. [...] Czczą diabła jako personifikację wszystkich Sił Nieczystych, a także demony jako inkarnacje diabła. [...] pracują bezpośrednio z demonami. [...] nie są religijną sektą. [...] odprawiają różne mroczne rytuały i czarne msze oraz próbują zniszczyć całe życie na ziemi. [...] nienawidzą prawosławnych ikon i często je profanują. [...] jawnie wychwalają Siły Nieczyste. [...] są uważani za najpotężniejszych i najniebezpieczniejszych magów”. Helvin, *Rosyjska czarna magia*, 32–33.

rozważania na temat treści zawartych we *Wprowadzeniu* i rozdziałach od 1. do 4. Skupię się zatem na zasadach i zakłęczach, w których występują zwierzęta jako uczestnicy czarnych ceremonii i rytuałów. Sprawdzę, czy jest o nich mowa w magii cmentarnej i magii kościelnej, a ściślej – w zakłęczach cmentarnych oraz kościelnych. Nawiążę do magii krwi, zakładam bowiem, że składanie ofiar z przedstawicieli fauny lub z ich udziałem miało i ma charakter ofiary krwawej²³. Przyjrzę się, czy zwierzęta są obecne w spisywaniu umowy z diabłem i w bluźnierczych praktykach weretników.

Zanim przejdę do magii cmentarnej i kościelnej, chciałbym przybliżyć pewne informacje o tym, co według Helvin (ale nie tylko jej) – w kontekście poruszonego w artykule problemu – lubią Siły Nieczyste. Okazuje się, że miłe są im krwawe ofiary z **białych gołębi**, bo symbolizują one Ducha Świętego. Ptaków tych używa się przede wszystkim w trakcie inicjacji magicznych, gdy adept wypowiada słowa, w których wyrzeka się Pana Boga. W ceremoniach i rytuałach korzysta się również z krwi **białych jagniąt** kojarzonych z postacią Baranka Bożego, czyli Jezusa Chrystusa. Krew z białych jagniąt jest wykorzystywana głównie podczas ceremonii odmładzających. Autorka *Rosyjskiej czarnej magii* wymienia też zwierzęta, które są objęte magicznym embargiem – czarni magowie co do zasady nie mogą posługiwać się w swych rytuałach psami, kotami, baranami, kozami, koźlętami, wronami, krukami, srokami, ropuchami, żabami i węzami. Wymienione zwierzęta są dla czarnych magów święte, podobnie jak wiele innych jeszcze ptaków i płazów. Węże, ropuchy i żaby lub inne płazy składa się w ofierze tylko wyjątkowo podczas niektórych działań magicznych.

Jak podaje Helvin, w rosyjskiej czarnej magii magowie zabijają **koguty**, aby złożyć je w krwawej ofierze Siłom Nieczystym i zapewnić tym samym powodzenie przeprowadzanemu rytuałowi. W praktyce czarnomagicznej istnieje przekonanie, że Siły Nieczyste z powodu anielskiej rangi tego ptaka nie mogą ani dotknąć dojrzałego koguta, ani się z nim rozprawić. „Grzebień na jego głowie jest niczym innym jak anielską koroną. Siły Nieczyste nienawidzą kogutów do tego stopnia, że krew tych ptaków jest ich ulubionym przysmakiem. Do składania krwawych ofiar używa się zarówno kogutów, jak i kur, ponieważ kury dają życie kogutom”²⁴.

W wyjaśnianiu fenomenu koguta jako zwierzęcia najczęściej używanego przez czarnych magów podczas krwawych obrzędów pomaga nieoceniony *Słownik symboli* Władysława Kopalińskiego. Z tego źródła dowiadujemy się, że:

---

²³ W praktykach czarnomagicznych termin „ofiara” „odnosi się do całej kategorii rytuałów, z których większość służy eliminowaniu czegoś negatywnego. Ofiarę można złożyć na przykład po to, żeby odpędzić od siebie śmierć, poważną chorobę albo karę więzienia. Główny cel i znaczenie tego rodzaju rytuałów polega na tym, że mają one pomóc człowiekowi w rozwiązaniu określonych problemów”. Helvin, *Rosyjska czarna magia*, 128.

²⁴ Helvin, *Rosyjska czarna magia*, 130.

Kogut jest symbolem Słońca, światła, świtu; czujności; Sędziego Świata, Chrystusa; zmartwychwstania; czasu; św. Piotra, zdrady, pokuty; Szatana; zwycięstwa, sławy, honoru, wyzwania; mądrości, inteligencji; zasługi; waleczności; pracowitości, energii, pośpiechu; zdrowia; wróżby, prognozy pogody; egotyzmu; cudzołóstwa, chuci, płodności, męskości; pewności siebie; kazirodztwa; zazdrości²⁵.

Już nawet w tej krótkiej charakterystyce samca kury domowej z łatwością da się dostrzec wewnętrzne sprzeczności, ponieważ kogut reprezentuje przeciwstawne cechy, takie jak dobro i zalety (Słońce, światło, świt, czujność, Chrystus, św. Piotr, zwycięstwo, sława, honor, mądrość, pracowitość, energia, zdrowie, płodność, męskość, pewność siebie) oraz zło i wady (Szatan, zdrada, pokuta, pośpiech, cudzołóstwo, chuć, kazirodztwo, zazdrość). Kogut poświęcony był bogom słonecznym i jednocześnie bóstwom księżycowym. Miał się zarówno opiekować ludźmi żywymi, jak i przewodniczyć duszom umarłych. W czasach, gdy porze nocnej nie towarzyszyło rozjaśnianie za pomocą gazu lub prądu, uważano, że pianie koguta miało moc odstraszenia czarownic, wróżek, mgły, a także niezdrowego powietrza nocnego (właściwość koguta czerwonego), złych duchów i demonów²⁶. Już wtedy zapobiegawczo przed interwencją złych mocy mazano krwią koguta kamień węgielny domu. W wierzeniach ludowych czujny kogut był pierwszym kurakiem, który zapowiedział narodziny Jezusa Chrystusa i dlatego pieje przez całą noc Bożego Narodzenia, a mając najlepszy widok na okolicę z wieży kościelnej, będzie tym, który pierwszy zapowie nastanie Sądu Ostatecznego i zmartwychwstanie ciał²⁷.

Słownik symboli zbiera wiedzę o kogucie z całego świata, tj. z obszarów, na których ten kurak żyje, a więc tutaj – w odróżnieniu od stanowiska Helvin o uniwersalizmie magii – istotny jest nie tylko czynnik etniczno-geograficzny w postrzeganiu natury zwierzęcia, ale także chronologiczny. Przykładowo, kogut jako ptak Życia był w kultach starożytnych ofiarowywany bogom zamiast ofiar ludzkich. Jąder tego kuraka używano w starożytnym Rzymie w funkcji afrodyzjaku. W starożytnej Grecji był składany w ofierze Priapowi i Asklepiosowi. Białego koguta poświęcono Zeusowi i dlatego Pitagoras nie pozwalał podobno tego ptaka ani zabijać, ani zjadać. Dla wieszczków legionów rzymskich koguty i kury były chtonicznymi ptakami wróżebnymi. Na podstawie sposobu piania kurów i apetytu świętych kur rzymscy wróżowie przepowiadali wyniki kampanii wojennych. Na Bliskim Wschodzie i w Grecji kojarzono koguta ze Słońcem i ogniem (ogniśczerwony grzebień, lśniące pióra, pianie o świcie). W islamie darzy się to zwierzę wielkim szacunkiem, ponieważ wzywa do salatu (modlitwy). Uznawano go ponadto za przyjaciela Alla-

²⁵ Władysław Kopaliński, *Słownik symboli* (Warszawa: Wiedza Powszechna, 1991), 149–150.

²⁶ Zob. Kopaliński, *Słownik*, 150.

²⁷ Zob. Kopaliński, *Słownik*, 150. W kościołach ewangelicko-augsburskich kogut bywa zastępowany przez łabędzia.

cha. W mitologii skandynawskiej kogut miał zapowiedzieć ragnarök (ragnarak), czyli zmierzch i upadek bogów, koniec świata. W czasach średniowiecznych kogut symbolizował cudzołóstwo i kazirodztwo. Wyobraża poza tym katolicyzm, toteż przeciwstawia mu się protestanckiego lisa²⁸. W czasie sabatów czarownic zwierzęta te pełniły funkcję alarmów, gdyż sygnalizowały nastanie pory na zakończenie nocnego zlotu wiedźm i demonów. Kura jest też znakiem masońskim – symbolizuje czujność oraz światło wtajemniczenia.

Magia cmentarna

Do najpotężniejszych zaklęć w sztuce czarnomagicznej zalicza się zaklęcia czarne, cmentarne i krwawe. Odpowiadają im różnorodne sposoby rzucania zaklęć, wśród których do najpopularniejszych – w odniesieniu do magii miłosnej – należą te z wykorzystaniem czynności fizjologicznych (jedzenie i picie), przedmiotów osobistych, żywych egzemplarzy flory (zioła, kwiaty, drzewa), minerałów, zjawisk naturalnych (deszcz, śnieg, tęcza, grzmoty, błyskawice, świt, zmierzch), mocy ciał niebieskich (światło słońca i księżycy), modlitewnej prośby do egregora określonej religii lub wyznawanej tradycji²⁹.

Podczas witania się ze zmarłymi na cmentarzu i składania ofiar na grobach również obowiązują określone zasady. Oprócz głośnego pozdrowienia mieszkańców królestwa umarłych mag musi na samym początku ofiarować im kilka drobnych monet oraz trzykrotnie skropić wódką ziemię przed sobą. Wybór ofiary składanej na grobie zależy od tego, kim była osoba zmarła. Jako dary uniwersalne wykorzystywane są alkohole (wódka, rum, słodkie wino, czerwone wino – nie wolno natomiast ofiarowywać niskoprocentowych trunków) oraz słodkości (cukier, miód, ciastka, cukierki). Za sprawą specyficznej energetyki nekrotycznej, jaką posiadały młode organizmy, dusze dzieci radośnie reagują na słodczyce i zabawki. Duchy osób dorosłych nie gardzą także monetami o różnych nominałach, zapalonym tytoniem (papierosy, tytoń fajkowy, cygara). Lubią chleb i przyjmują złoto oraz inne kosztowności. Do złożenia krwawej ofiary magowie używają **czarnej kury** lub **czarnego koguta**. Rzadziej korzystają z **białych gołębi** lub **białych jagniąt**³⁰.

W cmentarnej magii miłosnej można dokonać zszywania i rzucania zaklęć (np. podczas pogrzebu), nastawionych na osłabienie woli człowieka lub zesłanie

²⁸ Zob. Kopaliński, *Słownik*, 151.

²⁹ Zob. Helvin, *Rosyjska czarna magia*, 151–152.

³⁰ Helvin, *Rosyjska czarna magia*, 144–145.

na kogoś pożądaną czy spowodowanie wiązania seksualnego. Nie w każdym celu używa się zwierząt do przeprowadzenia ceremonii. Do rzucenia zaklęcia miłosnego potrzebne są: **serce krowy** lub **byka** (wybór organu zależy od płci osoby, która jest przedmiotem działań magicznych: jeśli jest nim mężczyzna – serce byka, jeśli kobieta – serce krowy), a ponadto: gwóźdź do trumny³¹, dwie czerwone świece, nici, wino, miód, zdjęcie osoby, która ma być poddana czarom. Autorka nie doprecyzowała jednak, w jaki sposób ma być wykorzystane w tym rytuale serce³².

By rzucić zaklęcie osłabiające wolę człowieka, mag potrzebuje: **czarnego koguta**, zdjęcia ukochanej osoby, alkoholu (co najmniej wódki), drobnych monet, wyrobu tytoniowego (najlepiej cygar) lub kawałka czarnego chleba. Krwią zabitego czarnego koguta na skrzyżowaniu cmentarnych alejek o północy mag pisze na ziemi imię osoby, która ma być oczarowana i czterokrotnie recytuje zaklęcie w kierunku czterech głównych stron świata (w kolejności: zachód, wschód, południe, północ). Zaklęcie zawiera fragment związany z krwią i zabitym zwierzęciem: „Tak samo jak diabeł zabiera tę krew [...] Będziesz piac jak kogut [...]”³³. Po wypowiedzeniu zaklęcia martwego czarnego koguta kładzie się na skrzyżowaniu cmentarnych alejek i umieszcza pod nim zdjęcie obiektu czarów. Po złożeniu standardowej ofiary (wódka, monety, cygara lub czarny chleb) mag zwraca twarz ku zachodowi i wraca do domu.

W ceremonii rzucania zaklęcia zsyłającego na kogoś pożądaną mag wykorzystuje: dziewięć szpilek, krzyż, czarną świecę, fragment garderoby ukochanej osoby i jej zdjęcie, **serce krowy** lub **byka** (wedle tej samej reguły płci), **czarną kurę** lub **czarnego koguta** (wedle tej samej zasady płci) i standardową ofiarę (wódka, drobne monety, cygara lub czarny chleb). W zaklęciu występuje wyrażenie „rozłana krew” oraz zdanie: „Każę wam krążyć po świecie z ludzkim okiem, sokolim okiem i wronimi skrzydłami, abyście znaleźli [imię] i jego/jej serce”³⁴. Po wyrecytowaniu pełnej formuły³⁵ mag zabija zwierzę (kurę lub koguta) i polewa nią kartkę z rysunkiem pieczęci Kaina, a także zdjęcie i rzeczy osobiste obiektu czarów. Potem bierze serce krowy (lub byka) i kładzie na nim zdjęcie, następnie wbija w nie dziewięć szpilek, wypowiadając kolejne zaklęcie. Po zakończeniu ceremonii pozostawia na cmentarzu standardową ofiarę.

Przy wypowiedzaniu zaklęcia na cmentarnym skrzyżowaniu mag korzysta z kredy (lub mąki), pięciu czerwonych świec, zdjęcia osoby będącej obiektem czarów (lub jej rzeczy osobistej), **czarnego koguta** lub **kury** (w zależności od płci ukocha-

³¹ Obecnie, uwzględniając najnowsze rozwiązania w budowie trumien, raczej trudno byłoby zdobyć gwóźdź, którymi tradycyjnie przytwierdzano wieko do skrzyni.

³² Helvin, *Rosyjska czarna magia*, 153–154.

³³ Pełne zaklęcie w: Helvin, *Rosyjska czarna magia*, 156.

³⁴ Helvin, *Rosyjska czarna magia*, 157.

³⁵ Pełne zaklęcie w: Helvin, *Rosyjska czarna magia*, 157.

nej osoby), wina lub plastrów miodu. Po wyrecytowaniu magicznej formuły mag uśmierca kurę lub koguta i krwią zwierzęcia polewa zdjęcie bądź rzeczy osobiste obiektu czarów. Składa ofiarę, wychodzi z pentagramu i udaje się do domu.

Drugą grupę zaklęć cmentarnych rzucanych nad grobami stanowią zaklęcia dotyczące rozwodów i rozpadu związków. Ale mag przeprowadza te destrukcyjne ceremonie bez użycia żywych lub martwych zwierząt albo ich organów.

Klątwy w cmentarnych praktykach czarnomagicznych polegają na wysyłaniu „negatywnej energii drugiej osobie za pomocą zaklęć lub specjalnych rytuałów”³⁶. Helvin wymienia kilka głównych typów klątw: porażki w biznesie, kłótnie, rozstania, uzależnienia (alkoholizm), bezżenność, klątwa rodzinna i klątwa śmierci. Ta ostatnia należy do najpotężniejszych czarnomagicznych rytuałów. Jej celem jest zniszczenie osoby, która stoi na drodze maga lub jego klienta³⁷. Klątwa śmierci uruchamia program nieszczęśliwych następstw, które oznaczają całkowity brak komfortu życia obiektu czarów. W klątwie zsyłającej nieszczęście nie uczestniczą zwierzęta, ale w klątwie z użyciem rzeczy osobistych wroga już tak. Do przeprowadzenia ceremonii mag potrzebuje: wykonanej własnoręcznie czarnej świecy z domieszką ziemi z grobu, butelki wódki, kilku rzeczy osobistych używanych przez osobę będącą celem klątwy, **czarnego koguta**, wody źródlanej i kawałka czarnego chleba. Rytuał jest przeprowadzany na cmentarzu podczas pełni księżyca. W drugim zaklęciu pojawia się zdanie: „Składam demonowi tę krew w ofierze”³⁸. Po wyrecytowaniu całego tekstu drugiego zaklęcia mag odcina głowę czarnemu kogutowi i wylewa jego krew na grób oraz rzeczy osobiste wroga, po czym zakopuje martwe zwierzę przed grobem-miejscem ceremonii. Składa następnie w ofierze czarny chleb i wódkę. Po powrocie do domu kończy rytuał.

W rzucaniu klątwy zsyłającej poważną chorobę i w jej następstwie śmierć człowieka mag wykorzystuje: zdjęcie wroga, **kawałek mięsa**³⁹, gwoździe do trumny, kawałek czarnej materii, jakąś nieupraną rzecz z garderoby obiektu klątwy, świecę, miód, czarny chleb, wódkę lub wino. Autorka nie uściśliła, od jakiego zwierzęcia ma pochodzić mięso, powinno jednak stanowić łakomy kąsek dla robactwa. Przedstawiając inny wariant tego rytuału, podała, że magowi są potrzebne następujące przedmioty: **czarny kogut**, nóż rytualny, nieuprana bielizna wroga, mocne czarne nici bawełniane i duża igła do szycia. Pod koniec trzeciej kwadry księżyca mistrz ceremonii ma udać się do lasu, by tam za pomocą noża rytualnego zabić na skrzyżowaniu koguta. Krwią zwierzęcia należy następnie trzynaćie razy skropić ziemię,

³⁶ Helvin, *Rosyjska czarna magia*, 163. Zob. jeszcze Anna Engelking, *Klątwa. Rzecz o ludowej magii słowa* (Warszawa: Oficyna Naukowa, 2010).

³⁷ O oznakach działania klątwy śmierci zob. Helvin, *Rosyjska czarna magia*, 164–165.

³⁸ Helvin, *Rosyjska czarna magia*, 167. I tam pełne zaklęcie.

³⁹ Podobnie przy rzucaniu klątwy służącej zamknięciu dróg mag używa kawałka mięsa, ale nie wiadomo, jakiego zwierzęcia. Zob. Helvin, *Rosyjska czarna magia*, 170.

wypowiadając jednocześnie określone zaklęcie. Po jego wyrecytowaniu mag odcina kogutowi nogi i głowę, po czym dokonuje rozcięcia zwłok. Wewnątrz nich umieszcza bieliznę ofiary i zaszywa martwe ciało ptaka. Tak spreparowane zwierzę jest następnie zakopywane na skrzyżowaniu. Głowę i nogi koguta mag łączy nicią, po czym przywiązuje je na kłamce w drzwiach samochodu ofiary lub drzwiach wejściowych jej domu.

Celem kławy śmierci jest doprowadzenie człowieka do popełnienia samobójstwa⁴⁰. Do przeprowadzenia rytuału mag potrzebuje: czegoś z garderoby wroga, jego zdjęcia oraz obciętych włosów i paznokci, kawałka sznura przeznaczonego dla wisielca, czarnej świecy, wódki, chleba i **czarnego koguta**. Czarownik własnoręcznie wykonuje lalkę z ubrań obiektu kławy. Rzucanie jej odbywa się o północy na cmentarzu przed nieoznakowanym grobem, ale z krzyżem. Na koniec rytuału mag zabija czarnego koguta na grobie służącym do ceremonii i jego krwią skrapia lalkę, którą pozostawia następnie na mogile. W innym wariantcie kławy śmierci mag wykorzystuje: małą czarną świecę, zdjęcie wroga, element garderoby ofiary, odcięte jej włosy i paznokcie, sznurek, **czarnego koguta** lub **czarną kure** (w zależności od płci obiektu czarów), butelkę wina, miodu, chleb i drobne monety. Ceremonię przeprowadza się na jednym z cmentarnych skrzyżowań. Krwią z głowy zwierzęcia, odciętej na miejscu rytuału, czarownik polewa zawiniątko zrobione z garderoby ofiary, włożonych do niej włosów i paznokci oraz umieszcza na gałganku zdjęcie wroga, przymocowując je kawałkiem sznurka. W tekście zaklęcia znajdują się między innymi takie słowa skierowane do martwych sióstr i braci: „Niechaj ta krew napłynie do waszych osłabionych żył i napelni je ogromną mocą”⁴¹.

W tzw. potężnej kławie zasadniczym przedmiotem ceremonii jest kość piszczelowa wisielca. W naszych czasach, w odróżnieniu od średniowiecza, ten specyficzny fragment szkieletu nie jest łatwo dostępny. Na kości piszczelowej wisielca mag pisał tuszem swą mroczną prośbę, dotyczącą najczęściej zabicia określonego człowieka lub nawet całej jego rodziny. Gdy tusz wysechł, czarownik zakopywał kość na trzy dni w ziemi przy wybranym przez siebie cmentarnym skrzyżowaniu. Po trzech dniach powracał w to miejsce, a odkopawszy kość, wylewał na nią krew ze świeżo zabitego **czarnego kurczaka**. Potem zagrzebywał w tym samym dołku martwego kurczaka, a wydobytą z jamy piszczel zakopywał w pobliżu domu wroga lub nawet próbował umieścić ją pod fundamentem jego domu.

⁴⁰ Polski kodeks karny penalizuje tego typu zachowanie. Według art. 151. kodeksu karnego: „Kto namową lub przez udzielenie pomocy doprowadza człowieka do targnięcia się na własne życie, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5”, <https://sip.lex.pl/akty-prawne/dzu-dziennik-ustaw/kodeks-karny-16798683/art-151> (dostęp: 21.12.2021).

⁴¹ Pełna kława w: Helvin, *Rosyjska czarna magia*, 174.

Z kolei w klątwie zsyłającej uzależnienie od alkoholu mag wykorzystuje: ziemię z grobu alkoholika⁴² oraz ziemię z cmentarnych skrzyżowań, słoik, zdjęcie wroga, obcięte jego włosy i paznokcie, **odchody zwierzęce** (np. psa lub kota), czarny pieprz, pieprz kajeński i wódkę. Zwierzęce ekskrementy umieszcza w słoiku razem z ziemią z grobu i ziemią zebraną z cmentarnych skrzyżowań, zdjęciem ofiary oraz jej włosami i paznokciami, a także dużą ilością czarnego pieprzu, pieprzu kajeńskiego i z odrobiną wódki. Po wypowiedzeniu zaklęcia mag zakopuje słoik w ziemi i zasa-
dza w tym miejscu szybko rosnące drzewo, nadając mu imię ofiary.

Cmentarne praktyki magiczne obejmują także klątwy z użyciem świeżego jajka **czarnej kury**. Zakopuje się je w aktywnym grobie⁴³ osoby noszącej to samo imię co wróg (ofiara) o północy, trzy dni przed początkiem trzeciej kwadry księżyca. Po trzech dniach od zakończenia ceremonii mag wykopuje jajko i recytuje następnie dziewięć razy przepisane na ten rytuał zaklęcia. Jajko odnosi do domu, gotuje je na twardo i daje do zjedzenia obiektowi czarów. Osoba, która zje to jajko, powinna – zgodnie z zawartą w klątwie intencją – zachorować, doświadczyć cierpienia i zacząć gnąć od środka, a w konsekwencji – umrzeć.

Do bardzo ważnych praktyk cmentarnych należą transfery magiczne, czyli „działania, których celem jest przeniesienie negatywnego zjawiska (złego oka, klątw, zaklęć, uroków, chorób) dręczącego jakąś osobę (wliczając w to również was samych [tj. magów – G.O.]) na jakąś inną osobę albo na **zwierzę**”⁴⁴. W transferze poważnej choroby, który ma na celu poprawę stanu zdrowia śmiertelnie chorej osoby, nie wykorzystuje się zwierząt. Inaczej jest w przypadku ofiary z **gęsi**. Rytuał ten uruchamia się w mrocznym i opustoszałym miejscu wiecznego spoczynku w sytuacji popełnienia przez maga bardzo dużego błędu podczas ceremonii cmentarnej, na skutek czego grozi mu śmierć albo poważna nieuleczalna choroba. Składana w ofierze gęś – podczas trzeciej kwadry księżyca na możliwie największym skrzyżowaniu w kształcie diabelskiego krzyża⁴⁵ – służy za transfer niebezpieczeństwa. Mag stoi wtedy twarzą zwróconą ku zachodowi, jedną ręką trzyma żywą gęś za nogi, a w drugiej dzierży siekiere. Następnie recytuje zaklęcia w kierunku czterech głównych stron świata (w kolejności: zachód, wschód, południe, północ). Wypowiada między innymi takie zdanie: „Składam w ofierze tego ptaka, żebyście mogli najeść

⁴² Ta ceremonia wymagała przeprowadzenia wcześniej „wywiadu środowiskowego”, by ustalić, kto za życia był alkoholikiem.

⁴³ Aktywny grób nie jest synonimem świeżej mogiły. Aktywny grób to taki, z którego od osoby zmarłej płynie intensywna energia nekrotyczna. Najczęściej są to groby byłych czarnych magów, którzy pod określonymi warunkami nawiązują kontakt z ich żywymi kontynuatorami, ale także ludzi, którzy nie przeszli jeszcze na drugą stronę i poszukują sposobności, by podczepić się do energii żywego człowieka, a w konsekwencji – nim kierować i go wyniszczać.

⁴⁴ Helvin, *Rosyjska czarna magia*, 178.

⁴⁵ Skrzyżowanie diabelskie tworzą trzy przecinające się w jednym punkcie drogi, które rozchodzą się w sześciu kierunkach. Więcej: Helvin, *Rosyjska czarna magia*, 126–127.

się jego krwią. [...] Daję wam tę gęś. Daję wam tę gęś. Daję wam tę gęś”⁴⁶. Po wypowiedzeniu pełnego zaklęcia w kierunku północnym mag zabija gęś, odrąbując jej głowę. Potem porzuca martwe zwierzę i siekiere w miejscu dokonania ceremonii. W ofierze zostawia wino. Przez następny cały dzień czarownikowi nie wolno ani spożywać mięsa, ani spać.

Do cmentarnych transferów należy także rytuał bogactwa, w którym są wykorzystywane: popiół z drewna judaszowca południowego (*Cercis siliquastrum*), **biała kura** (sic!), wino, trzy monety w kolorze srebrnym, trzy cygara i słodycze. Mag musi znać pieczęcie Asmodeusza, Bezebuba i Astarotha. Ich graficzne przedstawienia na kartce czarownik ochlapuje krwią białej kury po wypowiedzeniu zaklęcia.

Odrębną grupę zaklęć cmentarnych tworzą formuły służące do przywoływania albo odpędzania magów lub osób postronnych. Przed zawarciem kontraktu z magiem czarownik gromadzi określone akcesoria: wódkę, szklankę, jedną czarną świecę, jedną świecę kościelną, **czarnego koguta** lub **czarną kurę** (w zależności od płci maga, z którym czarownik chce dojść do porozumienia), monety w kolorze srebrnym, czarną tkaninę, sznurek, słoik, gliniany dzbanek i korę brzożową. W końcowej fazie ceremonii odbywanej przed grobem maga czarownik odcina głowę zwierzęciu i cieknącą krwią rysuje trójkąt, wypowiadając przy tym słowa: „Podpisuję nasz kontrakt krwią”⁴⁷.

Za pomocą magii cmentarnej można zmusić dłużnika do zwrócenia długu. W tym celu mag potrzebuje: zdjęcia dłużnika, kartki papieru, glinianego dzbanka, pięciu świec, pięciu monet, **kury** albo **koguta** (w zależności od płci osoby winnej pieniądze), czarnej wstążki i czarnej tkaniny. Czarownik posługuje się w tym rytuale jeszcze kartką z rysunkiem pieczęci Mammona. Po wypowiedzeniu do demona prośby o pomoc w odzyskaniu pieniędzy mag związuje nogi zwierzęcia czarną wstążką i odcina mu głowę. Spływającą krwią skrapia zapalone świece i wnętrze dzbanka, w którym leżą zdjęcie dłużnika i kartka z pieczęcią Mammona. Następnie czarownik odcina nogi kurze/kogutowi i umieszcza je wraz z głową w tym samym dzbanku. Zwłoki zwierzęcia zakopuje w ziemi łącznie z monetami i resztkami świec.

Podczas zabezpieczania wszystkich dróg i ścieżek życia do odprawienia ceremonii mag potrzebuje: czarnej świecy, wódki, starego zardzewiałego noża, krwi z **czarnego koguta**, czarnej tkaniny i dziewięciu monet. Po wypowiedzeniu zaklęcia czarownik wlewa krew zwierzęcia do dołka i go zasypuje. Potem, po upływie dziewięciu dni, rytuał jest kontynuowany.

Czarny kogut lub **czarne kurczę** uczestniczą także w rytuale przywoływania demonów. Wybór zwierzęcia według wielkości i wieku jest podyktowany celem złożenia ofiary. Jeśli mag chce tylko ujrzeć demona, powinien na rozdrożu porzucić

⁴⁶ Pełne zaklęcie w: Helvin, *Rosyjska czarna magia*, 179–180.

⁴⁷ Helvin, *Rosyjska czarna magia*, 183. Pełne zaklęcia w: Helvin: *Rosyjska czarna magia*, 183–184.

albo zakopać **czarnego kurczaka** i odczytać określone zaklęcie. Ale gdy zamiarem maga jest podporządkowanie sobie demona, wówczas musi on odprawić złożone rytuały⁴⁸. By je odprawić, mag potrzebuje: **czarne koguty**, stojącą wodę, kadzidła, zwierciadła oraz pentagram. Pentagram ma zapewniać czas na negocjacje z upadłym aniołem i zmuszenie go do dotrzymania słowa. Niepoprawnie, po amatorsku przeprowadzony rytuał może skutkować natychmiastową śmiercią maga, a w łagodniejszej postaci – utratą świadomości lub atakiem serca. Znaczący czarnej magii podkreślają, że „przywoływanie demonów wywiera szkodliwy wpływ na duszę”⁴⁹.

Podjmując problematykę zwierząt w ceremoniach i rytuałach czarnomagicznych, nie wolno, jak sądzę, przemilczeć kwestii etycznej związanej ze sposobami traktowania przedstawicieli fauny przez czarowników. Zwierzęta i ptaki nie są bowiem upodmiotowione, lecz całkowicie uprzedmiotowione, a to oznacza, że człowiek nie liczy się z ich życiem. Zabija je nie po to, by zaspokoić głód, ale by zrealizować określone ezoteryczne cele⁵⁰. Helvin wspomina o podstawowych technikach obchodzenia się ze zwierzętami w trakcie odbywania ceremonii i rytuałów. Pisze między innymi:

W zależności od natury rytuału ciało ofiarnego zwierzęcia powinniście położyć albo zakopać w pobliżu miejsca, w którym przeprowadziliście rytuał. Możecie również podrzucić je obiektowi waszego zaklęcia albo zjeść. W rzadkich przypadkach (na przykład w przypadku ofiar przeciwko śmierci) ofiarę należy zakopać żywcem. W innych przypadkach zwierzę należy pozostawić żywe w miejscu mocy. Przed złożeniem zwierzęcia w ofierze powinniście na trzy dni wypuścić je z klatki albo spuścić ze smyczy, a także dobrze je nakarmić i dbać o nie. Przed wykonaniem operacji magicznej ofiarę należy wykąpać w świeżej wodzie (umyć łapy, dziób, kopyta i pysk). Zwierzę nie powinno być związane, gdy będziecie składać je w ofierze. Po prostu mocno je przytrzymajcie. Jeżeli mimo to się wyswobodzi, będzie to oznaczać, że Siły Nieczyste nie chcą zaakceptować waszej ofiary.

Istnieje ważna zasada dotycząca składania ofiar – mag nie może zostawić swojej krwi, włosów ani śliny na ofierze ani w miejscu, w którym przeprowadza rytuał⁵¹.

---

⁴⁸ W piekielnym świecie obowiązują ściśle zasady, dlatego proces przywoływania demonów jest wieloetapowy i ma uporządkowane etapy. Mag musi uwzględnić również ten fakt, że każdy demon posługuje się własną pieczęcią, znakami i prawdziwym imieniem. Trzeba dobrać odpowiednie formuły, gdyż „zmieniają się one w zależności od dnia tygodnia, godziny, miejsca i obecnych osób. Najmniejszy błąd może być – i prawdopodobnie będzie – fatalny w skutkach”. Helvin, *Rosyjska czarna magia*, 133.

⁴⁹ Helvin, *Rosyjska czarna magia*, 134.

⁵⁰ Por. całkowicie przeciwne stanowisko: Justyna Tymieniecka-Suchanek, *Literatura rosyjska wobec upodmiotowienia zwierząt. W kręgu zagadnień ekofilozoficznych* (Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, 2020).

⁵¹ Helvin, *Rosyjska czarna magia*, 132.

Magia kościelna

Magia kościelna, o której czytamy w książce Helvin, dotyczy praktyk czarnych magów. Chodzą oni do kościoła nie po to, by się nabożnie w nim zachowywać i uczestniczyć we mszach, jak zwykli śmiertelnicy, lecz po to, by dokonać określonego obrządku, mającego na celu wyleczenie się z choroby, odmłodnienie, przeniesienie albo rzuwanie klątwy lub przeklęcia (np. na ślub, czyjeś przeznaczenie), a nawet doprowadzenie do nagłej śmierci wroga w ataku ciężkiej astmy. Jak zapewnia autorka, w tych konsekrowanych miejscach profesjonalni magowie pojawiają się powszechnie tuż przed czasem zamknięcia świątyni, gdy osób jest w niej zwykle wtedy najmniej. Wykorzystując energię kościoła, wypowiadają najpotężniejsze klątwy, by osiągać mroczne cele. Magowie praktykują także pod dachami kościołów, gdy rzucają przeklęcia w dniu czyjegos pogrzebu. Zjawiają się na skrzyżowaniach w pobliżu budynku sakralnego, pod jego drzwiami i przed bramami. Klątwy rzucone podczas Świąt Wielkanocnych są, zdaniem Helvin, raczej nieusuwalne.

Do magii kościelnej autorka zaliczyła również dwanaście piekielnych zaklęć heretyków lub weretników. Komponent animalny można odnaleźć w trzecim piekielnym zaklęciu, którego celem jest wypędzenie wroga z jego domu, spowodowanie, by stał się włóczęgą i cierpiał głód. Rytuał odprawia się z użyciem odrobiny sierści bezpańskiego psa, ale tylko w określonym dniu w roku – podczas przesilenia zimowego. Mag odwraca wtedy świecę kościelną palącym się knotem do dołu i ochlapuje woskiem psią sierść. W trakcie tej czynności trzynastą razy wypowiada zaklęcie, w którym znajdują się między innymi takie słowa: „[...] jestem weretnikiem/heretykiem i proszę, aby (imię wroga) jak bezpański pies włóczył się bez celu, odczuwał pragnienie, nie miał gdzie żyć⁵²”. Po wyrecytowaniu pełnego zaklęcia mag lepi kulkę z sierści i wosku, a następnie ukrywa ją w domu wroga.

Szóste zaklęcie piekielne jest nastawione na pozbawienie ciężarnej kobiety płodu. W wigilię Zwiastowania Pańskiego mag wyjmuje spod wiejskiej kury⁵³ świeże jajko w kolorze szarym, które ma symbolizować ludzki embrion. O północy czarownik udaje się przed dom ciężarnej, rozbija jajko na progu drzwi wejściowych i trzynastą razy recytuje zaklęcie. Mówi wtedy między innymi następujące zdanie: „Rozbijam to jajko i zabijam potomstwo Boga [...]”⁵⁴.

Z kolei celem dziesiątego zaklęcia piekielnego jest sprowadzenie ubóstwa, głodu i nędzy na jedną osobę lub całą rodzinę poprzez czynienie przeszkód w zbiorze plonów. W Noc Kupały mag bierze dzbanek martwej wody z cmentarza, plecie wianek

⁵² Pełne zaklęcie w: Helvin, *Rosyjska czarna magia*, 210.

⁵³ To podkreślenie, że jajko ma pochodzić od wiejskiej kury, a nie z supermarketu, jest znakiem naszych czasów.

⁵⁴ Pełne zaklęcie w: Helvin, *Rosyjska czarna magia*, 212.

z kwiatów cmentarnych i takim kwietnym kropidłem zmoczonym w cmentarnej wodzie ochlapuje **żywy inwentarz** gospodarza-ofiary. Czynność ta ma spowodować chorobę zwierząt, a nawet ich śmierć. Mag kropi również ogród wroga i jego pola, wypowiadając stosowne zaklęcie.

Magia krwi

Piszząc w rozdziale 10. o magii krwi, Natasha Helvin podkreśla jej wyjątkowy status w praktykach magicznych. Ludzką krew magowie utożsamiają z duszą człowieka, jego sumieniem życiowym i energią astralną. Należy ona do najpotężniejszych i najczęściej używanych substancji w czarnych ceremoniach i rytuałach. Szczególną rolę odgrywa w tradycji wudu. Jak zapewnia autorka, energia zawarta w krwi umożliwia nawiązanie bezpośredniego kontaktu z Siłami Nieczystymi. Oddając swą duszę Władcy Ciemności, mag podpisuje pakt własną krwią. Ofiarnej krwi ludzkiej oraz zwierzęcej (przede wszystkim **ptaków**) nie zastąpią substytuty w postaci czerwonego wina, czerwonych kamieni szlachetnych, czerwonych materiałów (papier, tkanina), czerwonych naczyń i czerwonych symboli. Do mrocznych celów magicznych używa się najczęściej zarówno krwi menstruacyjnej, posiadającej wręcz niewyobrażalną moc, jak i krwi pochodzącej z palców lewej ręki mężczyzny lub kobiety. Zawsze należy starannie odliczać krople, których liczba powinna być nieparzysta, jak w zaklęciu miłosnym z użyciem krwi. W zależności od rodzaju działań magicznych krew może być dodawana do czerwonego wina lub innego napoju alkoholowego, lecz o ciemnym kolorze. Łączy się ją także z mięsem **królika** lub **gołębia**. Czarownica, przygotowując potężny proszek miłosny, przelewa swą krew menstruacyjną do glinianego dzbanka, po czym wkłada doń **serce królika** albo **gołębia**. Z kolei w rzucaniu klątwy z użyciem krwawego proszku w celu wpędzenia wroga do grobu czarny mag używa **serca wróbla**, **gołębia** lub **jaskółki**. Wysuszone serce miesza z krwią ofiary, rozdrabnia całość na proszek i nosi go przy sobie przez wymagany rytuałem czas.

Pakt z diabłem

W zawieraniu paktu z diabłem najważniejszym aspektem jest podpisanie dokumentu własną krwią. Bez niej kontrakt nie ma mocy wiążącej, jest bezużyteczny. Jeżeli Rogaty przyjmie propozycję maga po określonych ceremoniach,

na którymś z opustoszałych skrzyżowań dróg dojdzie do bezpiecznego spotkania z wysłannikami Lucyfera: najpierw z **czervenym kogutem**, po nim – z **niedźwiedziem**, a dopiero później – z demonem, który poinformuje czarownika, co powinien zrobić, aby wywiązać się z kontraktu. Ponieważ pakt z diabłem uznaje się za niezniszczalne, Helvin przypomina, że: „Ciemne siły nigdy nie wybaczą tym, którzy nie dotrzymali słowa”⁵⁵, a „diabeł szybko się mści”⁵⁶. „W praktyce jednak – powiada – ani jednej osobie nie udało się przechytryć Szatana – nawet najbardziej doświadczonym magom”⁵⁷.

Trzydzieści zaklęć zła dla weretników

Zaklęcia weretników należą do potężnych rytuałów, które można odprawiać w dowolnej kolejności. Celem ósmego zaklęcia zła jest wysłanie zarazy do domu ofiary. Wśród rzeczy potrzebnych do przeprowadzenia mrocznej ceremonii jest krew z **czarnego koguta**, którą wlewa się do rytualnego garnka po wcześniejszym odcięciu zwierzęciu głowy. Długim piórem ptaka mag miesza w kierunku przeciwnym do ruchu wskazówek zegara miksturę złożoną z krwi kuraka, ziemi zebranej z trzynastu grobów starszych osób i rozdartego na drobnutkie kawałki świętego obrazka. Wypowiada przy tym wymaganą formułę magiczną. Po zakończeniu ceremonii czarownik wylewa miksturę przed drzwiami wejściowymi domu wroga.

Dzięki dziesiątemu zaklęciu zła mag może uzyskać pomoc od demona Heroda. Wśród wielu akcesoriów potrzebnych do przeprowadzenia ceremonii znajduje się małe **kurczę**. W odpowiednim momencie czarownik odcina mu głowę i rozsmarowuje jego krew na lusterku, po czym kontynuuje rytuał. W każdą pełnię księżycy mag ponownie zabija kurczę i smaruje jego krwią to samo lustro zawinięte w czarną tkaninę.

Jedenaste zaklęcie zła pozwala magowi otrzymać wsparcie od demona Kaina. W czasie pełni księżycy czarownik prowadzi **jagnię** do lasu. Na skrzyżowaniu dróg podcina zwierzęciu gardło i pozwala, by krew wyciekała na ziemię. Wypowiada przy tym odpowiednie zaklęcie, mówiąc między innymi: „Ja, weretnik, pozwalam ognistej krwi wnikać w ziemię, aby zyskać moc i oddać hołd demonowi”⁵⁸.

Tak oto przedstawiają się praktyki czarnomagiczne z udziałem zwierząt w *Rosyjskiej czarnej magii*. Całkiem nowa na polskim rynku książka Natashy Helvin – jej

⁵⁵ Helvin, *Rosyjska czarna magia*, 229.

⁵⁶ Helvin, *Rosyjska czarna magia*, 231.

⁵⁷ Helvin, *Rosyjska czarna magia*, 229–230.

⁵⁸ Helvin, *Rosyjska czarna magia*, 246.

przekład wydrukowano w 2021 roku – nie jest jednak dziełem pionierskim w obszarze wiedzy tajemnej. *Rosyjska czarna magia* nie została poświęcona – wbrew zapowiedzi umieszczonej w tytule – wyłącznie rosyjskiej praktyce czarnomagicznej; czyściej rosyjskości znalazłem tutaj niewiele. Nie może uchodzić także za kompendium ezoteryczne o strategiach i technikach czarnych magów. Ale nawet jako wprowadzenie do ciemnej sztuki wywiera dobre wrażenie odbiorcze pod względem kompozycji i przekazanych treści. Można w niej natrafić również na ciekawostki, jak chociażby tę o duszach niepochowanych magów, które zamieniają się w kruki lub sroki i jako żywe ptaki pomagają innym magom w znajdowaniu najefektywniejszych miejsc na praktyki czarnomagiczne na cmentarzach oraz w gęstych lasach. W ujawnieniu sposobów przeprowadzenia wielu ceremonii i rytuałów wyczuwa się wyraźnie zarówno troskę Helvin o neofitów, jak i szacunek dla czwartej zasady magii, czyli dyskrecji. Książka nie jest narracyjnie krzykliwa ani stylistycznie natrętna, ani nastawiona na zaangażowane pozyskiwanie adeptów czarnej magii. Autorka pokazuje możliwości, jakie stoją przed człowiekiem, który za pomocą wyobraźni, woli wiary i dyskrecji zechce kształtować swą osobowość z pełną świadomością odpowiedzialności za popełniony błąd.

W świetle przedstawionego materiału, jego analizy i interpretacji nasuwa się kilka najważniejszych dla poruszonego problemu wniosków. Po pierwsze, zwierzęta wykorzystywane w rytuałach czarnomagicznych występują powszechnie na obszarze, z którego pochodzi Natasha Helvin, czyli Słowiańszczyźnie Wschodniej, i są autorce dobrze znane od czasów dzieciństwa (koguty, kury, gołębie, jagnięta, bydło rogate, gęsi, króliki). Po drugie, przedstawiciele fauny uczestniczący bezwzględnie przede wszystkim w ceremoniach cmentarnych dzielą się na zwierzęta domowe i żyjące wolno (ptaki, płazy, gady). W krwawych obrzędach magowie najczęściej posługują się ptactwem i zwierzętami domowymi (koguty, kury, gołębie, gęsi, króliki), rzadziej – większymi zwierzętami lub ich organami wewnętrznymi (białe jagnięta, byki, krowy). Po trzecie, w krwawych ofiarach cmentarnych największą rolę odgrywa krew upuszczana z czarnego koguta lub kury (w zależności od płci ofiary). Po czwarte, wszystkie zwierzęta biorące udział w praktykach czarnomagicznych były traktowane jak przedmioty, nierzadko na równi z innymi rzeczami używanymi w ceremoniach i rytuałach. To z kolei prowadzi do wniosku, że przedstawiciele fauny wykorzystywani w praktykach czarnych magów są Zwierzętami Jednokrotnego Użytku (ZJU). Fakt ten najbardziej świadczy o reifikacji żywych istot i podporządkowaniu świata zwierząt indywidualnym mrocznym potrzebom człowieka.

Bibliografia

- (autor nieznany). *Natasha Helvin*. Accessed December 17, 2021. <https://www.innertraditions.com/author/natasha-helvin>.
- (autor nieznany). *Necronomicon*. Przekład Tadeusz Wirski. Kraków: Wydawnictwo Vis-à-vis Etiuda, 2020.
- Aitamurto, Kaarina. „Russian Paganism and the Issue of Nationalism: A Case Study of the Circle of Pagan Tradition”. *The Pomegranate: The International Journal of Pagan Studies*, no. 8 (2006): 184–210.
- Aitamurto, Kaarina. *Paganism, Traditionalism, Nationalism: Narratives of Russian Rodnoverie*. London–New York: Routledge, 2016.
- Auryn, Mat. *Moc czarownicy. Uwolnij i wzmocnij swój magiczny potencjał*. Przekład Bartłomiej Kotarski. Białystok: Wydawnictwo Kobiece, 2020.
- Buchowski, Michał. *Magia i rytuał*. Warszawa: Instytut Kultury, 1993.
- Buchowski, Michał. *Magia. Jej funkcje i struktura*. Seria „Etnografia”. Nr 11. Poznań: Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza, 1986.
- Castellano, Deborah. *Magia glamour. Jak w czarujący sposób dostać wszystko, czego pragniesz*. Przekład Ischim Odorowicz-Śliwa. Białystok: Wydawnictwo Kobiece, 2019.
- Clure Mc, Natalya. *Russian Black Magic. The Beliefs and Practices of Heretics and Blasphemers*. Rochester: Inner Traditions International, 2019.
- Diaz, Juliet. *Prawdziwe zaklęcia magiczne, rytuały oraz eliksiry na miłość, szczęście, pieniądze, a także uzdrowienie ciała i umysłu*. Przekład Bartosz Bartkiewicz. Białystok: Wydawnictwo Studio Astropsychologii, 2020.
- Elson, Rebecca. *10 Questions with Natasha Helvin*. Accessed December 17, 2021. <http://the-magicalbuffet.com/blog1/?p=15316>.
- Engelking, Anna. *Klątwa. Rzecz o ludowej magii słowa*. Warszawa: Oficyna Naukowa, 2010.
- Eremina, Valeria I. *Ritual i fol'klor*. Leningrad: „Nauka”, Leningradskoe otdelenie, 1991. [Еремина, Валерия И. *Ритуал и фольклор*. Ленинград: «Наука», Ленинградское отделение, 1991].
- Farber, Philip H. *Magia mózgu. Magiczne inkwocacje o naukowo udowodnionej skuteczności*. Przekład Grzegorz Cieciałąg. Białystok: Wydawnictwo Studio Astropsychologii, 2014.
- Farber, Philip H. *Magija na haju. Zastosowanie konopi w rytuałach i mistycyzmie*. Przekład Bartłomiej Kotarski. Białystok: Wydawnictwo Illuminatio, 2021.
- Helvin, Natasha. *Rosyjska czarna magia. Wierzenia i praktyki heretyków i bluźnierców*. Przekład Michał Lewiński. Białystok: Wydawnictwo Kobiece, 2021.
- Helvin, Natasha. *Słowiańska magia w praktyce. Wykorzystaj ponad 300 skutecznych i bezpiecznych rytuałów magicznych na miłość, pieniądze, uzdrawianie, zdejmowanie uroków, ochronę, komunikację z duchami i nie tylko*. Przekład Karol Wysocki. Białystok: Wydawnictwo Studio Astropsychologii, 2021.

- Józwiak, Wojciech. *Nowy szamanizm. O tym, co magiczne, słowiańskie i archaiczne we współczesnym świecie*. Białystok: Wydawnictwo Studio Astropsychologii, 2008.
- Kopaliński, Władysław. *Słownik symboli*. Warszawa: Wiedza Powszechna, 1991.
- Kosiński, Tomasz J. *Wiara Słowian*. Warszawa: Bellona, 2020.
- Kraig, Donald Michael. *Magija współczesna. Dwanaście lekcji Wysokiej Sztuki Magicznej*. Przekład Maciej Lorenc i Adam Kościuk. Białystok: Wydawnictwo Kobiece, 2020.
- Królikowski Janusz. *Neopogaństwo. Nowe czasy – stare idee*. Poznań: Wydawnictwo Pallotinum, 2001.
- Lesiv, Mariya. *The Return of Ancestral Gods: Modern Ukrainian Paganism as an Alternative Vision for a Nation*. Montreal–Kingston: McGill–Queen’s University Press, 2013.
- Malinowski, Bronisław. *Dzieła*. T. 3: *Argonauci zachodniego Pacyfiku. Relacja o poczynaniach i przygodach krajozców z Nowej Gwinei*. Przekład, opracowanie i posłowie Andrzej Waligórski. Przekład Barbara Olszewska-Dyoniziak i Sławoj Szynkiewicz. Warszawa: PWN, 1981.
- Malinowski, Bronisław. *Dzieła*. T. 7: *Mit, magia i religia*. Red. Andrzej K. Paluch. Przekład Barbara Leś i Dorota Praszalowicz. Warszawa: PWN, 1990.
- Miś, Hanna, i Andrzej Miś. *Okultyzm, magia i wróżby*. Warszawa: Książka i Wiedza, 1982.
- Nightshade, Brittany. *Księga magii praktycznej. Rytuały i zaklęcia z Księgi Cieni do skutecznej ochrony i osiągnięcia swoich celów*. Białystok: Wydawnictwo Studio Astropsychologii, 2020.
- „Polish Rodzimowierstwo: Strategies for (Re)constructing a Movement”. In Simpson, Scott. *Modern Pagan and Native Faith Movements in Central and Eastern Europe*. Eds. Kaarina Aitamurto and Scott Simpson, 112–127. Durham: Acumen, 2013.
- „Russian Neopaganism: From Ethnic Religion to Racial Violence”. In Shnirelman, Victor A. *Modern Pagan and Native Faith Movements in Central and Eastern Europe*. Eds. Kaarina Aitamurto and Scott Simpson, 62–71. Durham: Acumen, 2013.
- Season 4-Episode 1 – From Russia with Magic: Natasha Helvin*. Accessed December 17, 2021. <https://thothermes.com/episodes/season-4-episode-1-from-russia-with-magic-natasha-helvin/>.
- Skrylnikov, Pavel. „The Church Against Neo-Paganism”. Accessed December 18, 2021. <https://web.archive.org/web/20170707165114/http://intersectionproject.eu/article/society/church-against-neo-paganism>.
- Słownik języka polskiego*. T. 2: L–P. Red. Mieczysław Szymczak. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN, 1992.
- Stepanova, Natalia. *Wielka księga sekretnych zaklęć rosyjskich szeptuch. Miłość, bogactwo i odzyskanie zdrowia*. Przekład Beata Bogdanowicz. Białystok: Wydawnictwo Studio Astropsychologii, 2020.
- Tymieniecka-Suchanek, Justyna. *Literatura rosyjska wobec upodmiotowienia zwierząt. W kręgu zagadnień ekofilozoficznych*. Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, 2020.

Grzegorz Ojcewicz – dr hab., filolog śledczy, literaturoznawca, teoretyk i praktyk przekładu artystycznego. Znawca życia i twórczości Iwana Bunina, Sergiusza Jesienina, św. Matki Marii z Paryża, św. Doroty z Mątów, Gieorgija Efrona, Mariny Cwietajewej. Badacz XX-wiecznej emigracji rosyjskiej, dziejów zakonu krzyżackiego, historii Rosji i ZSRR. Autor ponad 500 publikacji. Były prof. nadzw. Akademii Policji w Szczytnie i Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie. Najnowsze publikacje: *Wstęp do filologii śledczej. Wybór tekstów z lat 2008–2020* (2021), pod koniec 2022 roku – autoryzowany przekład *Świętych zwierząt* rosyjskiej ekoteolożki i ekofilozofki Tatiany Goriczewej; na początku 2023 roku – dwa kolejne autoryzowane tłumaczenia jej książek: *Córki Hioba. Chrześcijaństwo a feminizm* i *Prawosławie a postmodernizm*. Wiosną 2023 roku ukazał się przekład *Pośmiertne pouczenia i proroctwa św. Nila z Athos*, a jesienią opracowanie *Rhododendron na Alasce* zawierające przekłady utworów literackich Gieorgija Efrona z lat 1941–1944. E-mail: grzegorz.ojcewicz@uwm.edu.pl.

Grzegorz Ojcewicz — dr hab. [PhD], investigative philologist, literary scholar, theoretician and practitioner of artistic translation. An expert on the lives and creative work of Ivan Bunin, Sergei Yesenin, Saint Mother Mary of Paris, Saint Dorothea of Montau, Georgy Efron and Marina Tsvetaeva. Researcher of the twentieth-century Russian emigration, the history of the Teutonic Order, Russia and the Soviet Union. Author of more than 500 publications. Former associate professor of the Police Academy in Szczytno and the University of Warmia and Mazury in Olsztyn. His most recent publications include *Wstęp do filologii śledczej. Wybór tekstów z lat 2008–2020* (2021) [*Introduction to Forensic Philology. A selection of texts from 2008–2020*] and an authorised translation of *Święte zwierzęta* [*Holy Animals*] by a Russian eco-theologian and eco-philosopher Tatiana Goricheva, published in late 2022. In early 2023 he released two authorised translations of her books, *Córki Hioba. Chrześcijaństwo a feminizm* [*Job's daughters. Christianity and feminism*] and *Prawo-sławie a postmodernizm* [*Eastern Orthodoxy vs Postmodernism*]. The translation of *Pośmiertne pouczenia i proroctwa św. Nila z Athos* [*Posthumous Teachings and Prophecies of Saint Nil of Mount Athos*] was published in spring 2023 and a study on translations of 1941–1944 literary works by Georgii Efron entitled *Rhododendron na Alasce* [*Rhododendron in Alaska*] was released in autumn. E-mail: grzegorz.ojcewicz@uwm.edu.pl.